

ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ САМОСТІЙНОЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЦИКЛУ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ

викл. Пухно С.В.

Специфіка сучасного етапу економічного, політичного та соціального розвитку суспільства, і, відповідно, розвитку техніки та технологій, висуває все більш високі вимоги до виконання спеціалістами професійних функцій [1]. Основними загальними психологічними складниками найбільш оптимального ефективного процесу переходу навчально – професійної діяльності на рівень практичної професійної діяльності (на особистісному рівні), представленими та розробленими в сучасних дослідженнях, вважаються наступні:

- наявність системи сформованих мотивів, адекватних реальній професійній діяльності [2];
- активність в професійній діяльності [3];
- професійна працездатність особистості [2];
- професійна компетентність [2];
- адекватність професійної самопрезентації особистості [4].

Одним з вказаних структурних компонентів запропонованої схеми є показник рівня сформованості професійної працездатності особистості, як потенційної готовності і фактичної здатності людини виконувати певний вид діяльності на необхідному ефективному рівні впродовж певного часу [5].

Практична діяльність вчителя залишається на сьогодні однією з найбільш складних, оскільки будується відповідно до своїх особливих та специфічних законів, оскільки проблеми, з якими стикається вчитель мають багатосторонній, цілісний і комплексний характер і вимагають для свого вирішення досить складного виду аналітико - синтетичної діяльності [6]. Психолого – педагогічні знання, які отримали випускники

педагогічних закладів освіти, не можуть поставати як пряме і безпосереднє керівництво до дій, оскільки повинні пройти процес трансформації від понять категоріального апарату до професійного мислення вчителя [6]. Фактично, майбутній вчитель повинен не лише володіти досить значною та складною системою спеціального знання, але й навичками активізації окремих її компонентів та використання з максимальною ефективністю в подальшій професійній діяльності.

Серед проблематики питань підготовки педагогів у ВНЗ окремо постає коло питань активізації форм роботи студентів, пов'язаних з практичним використанням знань з циклу психологічних навчальних предметів. Наявність відсутності зв'язку між теоретичними знаннями та можливістю їх практичного використання впливає не лише на погіршення особистісної мотивації, але, як наслідок, з'являється місце відсутності навичок практичної діяльності, яка, на жаль продовжує своє існування і в майбутній професійній педагогічній діяльності. Подібна практика в наступному призводить до погіршення ефективності педагогічних взаємин в системі "вчитель – учень - вчитель", сприяє виникненню ускладнених форм спілкування і, відповідно, критичному зниженню мотивації дієвої активності особистості. Введена автором (як викладачем психологічних дисциплін) практика виконання студентами I – II курсів самостійних практичних дослідницьких завдань, їх методологічну розробку, наступний аналіз та представлення висновків для загального обговорення в ході роботи на практичних заняттях з курсів загальної, соціальної і, особливо, вікової та педагогічної психології, дає змогу для наступних висновків:

- відбувається оволодіння студентами методологічної практики дослідницької діяльності в галузі психології;
- реальне застосування теоретичних знань сприяє появі рефлексивного мислення, що дуже важливо для діяльності майбутнього педагога;

- розширюється діапазон знань в галузі практичної психології;
- відбувається формування педагогічних комунікативних навичок в процесі спілкування представників різних вікових категорій (і в першу чергу – дітей різного віку);
- виробляються стратегії подолання комунікативних бар'єрів різного рівня складності.

Подальшу ефективність показників подібної практики, вважаємо, буде можливо оцінити більш критично під час професійної педагогічної студентської практики на вищих курсах.

1. Кучеренко С.М. Деякі підходи до визначення психологічної готовності особистості до професійної діяльності. – Збірка наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К.: 2002, т.4, ч.1. – 308с. – С.141 – 144.
2. Кокун О.М. Психологічні і психофізичні передумови ефективної діяльності. – Збірка наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К.: 2003, т.5, ч.2. – 348с. – С.121 – 129.
3. Малик С.Д. Розвиток уявлень про психічну активність та специфіку її детермінації у людини. – Збірка наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К.: 2002, т.4, ч.1. – 308с. – С.144 - 152
4. Пастушенко О.М. Самопрезентація особистості як соціально – психологічна проблема. – Збірка наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К.: 2003, т.5, ч.2. – 348с. – С. 179 – 182.
5. Семиченко А.В. Психические состояния: Модульный курс для преподавателей и студентов. - К.: 1998. – 207с.
6. Щербан Т.Д. Особливості професійного мислення педагога. - Збірка наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К.: 2002, т.5, ч.2. – 348с. – С. 316 – 321.